

op weg naar een natuurinclusieve landbouw

Jacob van Emst

Hattem

"Durf af te wijken van algemeen gedachtengoed"

foto: Omroep Gelderland

- Hoenwaardseweg 17, 8051 SH Hattem
- 180 melkkoeien, 150 vleesstieren, 35 brandrode zoogkoeien
- Weidevogelbeheer. Investering Groenfonds

Het bedrijf

Jacob heeft samen met zijn ouders en vrouw een gangbaar veebedrijf van 180 melkkoeien, 150 vleesstieren en 35 Brandrode zoogkoeien in de Hoenwaard, een uiterwaarde vlak bij Zwolle. Door het reliëf in deze uiterwaarde is het gebied uiterst geschikt voor weidevogels. Jacob geniet van de weidevogels, net als zijn vader. In plaats van het gebied op zijn bedrijf aan te passen, past hij daarom zijn bedrijf aan het gebied én de weidevogels aan. Omdat het gebied tot natuurgebied werd omgedoopt, is het behoud van de weidevogel in dit gebied voorwaarde om er nog te kunnen boeren.

De uitvoering

Toen begin jaren '90 grote delen van de Hoenwaard aangewezen werden als natuurgebied besloot Jacob mee te bewegen met deze ontwikkeling en zijn bedrijf uit te breiden door het beheer van deze natuurgebieden te integreren in zijn bedrijfsvoering. Buitendijks heeft hij in de weidevogelgraslanden zijn melk- en vleesvee lopen, binnendijks beheert zijn kudde brandrode runderen enkele botanisch waardevolle gronden.

Bij de aankoop van deze natuurgebieden kreeg hij geen lening los bij de banken. Geen van de banken wilde meewerken met investeren in natuurgrond. Als het landbouwgrond was geweest, had hij de lening wel gekregen. Totdat het Groenfonds de lening uitgaf aan Van Emst. Jac Meter van Groenfonds licht toe: "Wij financieren projecten die de kwaliteit van onze groene leefomgeving verbeteren. Wij zetten ons in om ecologie en economie op een vernieuwende manier te verbinden. Daar waar wij kansen zien, nemen wij de risico's en gaan wij verder waar andere partijen afhaken. Hier bij Van Emst zagen we die kans. Als Van Emst genoeg heeft afgelost, kan de lening over naar een gewone bank." Zo is het Jacob gelukt om een natuurinclusief bedrijf met natuurgrond te ontwikkelen.

Jacob werkt met zorg aan het evenwicht tussen zijn bedrijf, de weidevogels en het landschap. De bodem bemest hij met eigen mest. Met een mestscheidingsinstallatie scheidt hij de dikke van de dunne fractie. De dunne fractie verdunt hij weer met evenveel water en brengt hij enkel met een sleepslang aan op de graslanden. Zo verstoort hij het bodemleven minder. De dikke fractie gebruikt hij als bemesting op de maisakkers. De maisakkers heeft hij op afstand van de weidevogelgebieden en alleen op de hogere stroomruggen. Met een niet-kerende grondbewerking bereidt hij de akkers voor.

'Zijn' weidevogels beschermt hij tegen de vossen met een schrikdraad aan de rand van het gebied. De mineralen in het gras voor de koeien laat hij monitoren via een kringloopwijzer en de BEX (bedrijfsspecifieke excretie). Daarop stemt hij het bijvoeren af. Dit bestaat veelal uit perspulp en aardappelvezels.

Het resultaat

Jacob heeft een prima lopend melkveebedrijf dankzij de lage kosten door de lage input in zijn bedrijf. Daarbij geeft hij met trots ook het gemiddelde aantal broedparen weidevogels op zijn bedrijf aan: 50 Kievieten, 20 grutto's, 25 tureluurs, 8 scholekters, en 1 kwartelkoning. Jacob geeft aan dat dit komt door zijn gezonde en gevarieerde bodem die niet verdicht is. Daardoor zit er veel bodemleven in met wormen en kevers en dus weidevogels. En gezonde koeien.

Van Emst weet dat hij meer rendement uit zijn bedrijf kan halen maar weet ook dat dat niet houdbaar is in het gebied waar hij zijn boerderij heeft. Met een bedrijfsvoering die ten koste zou gaan van de bodem en de vogels zou hij zijn rechten om te blijven boeren verspelen en de opbrengst op de lange termijn ondermijnen.

De investering

Van Emst heeft zijn bedrijf, waar natuurgebieden volledig in geïntegreerd zijn, ontwikkeld met vallen en opstaan. De aankoop van de natuurgronden begin jaren '90 was moeizaam maar kwam gelukkig van de grond door het Nationaal Groenfonds. Maar het leverde hem ook scepsis van zijn omgeving op. Zelf ziet hij dat het juist door deze aankoop hem is gelukt te blijven boeren.

Kennis van boeren in de natuur had hij niet echt. Hoogstens een beetje van zijn vader. De rest van zijn kennis heeft hij door eigen ervaring moeten vergaren. En door te leren van zijn erfbetreders, vakliteratuur en vooral de beheerder van de natuurgebieden om hem heen, het Geldersch Landschap.

De omgeving en de toekomst

Van Emst hoopt in de toekomst nog beter de kringlopen in zijn bedrijf te sluiten en het beheer van de natuurgebieden nog beter te laten aansluiten op de voedselbehoefte van zijn koeien. Dat blijft voor hem een blijvende ontdekkingstocht.

Toekomstige boeren adviseert hij om goed in de spiegel te kijken en zich af te vragen wat je nu echt wilt en vervolgens te kijken naar wat de omgeving wil. Daaruit kan je je eigen combinatie maken, je eigen aanbod aan de omgeving doen.

1. *Stel elkaar de vraag: Waarom wil jij boer worden? En vraag na het antwoord van de ander nog 4x waarom?*
2. *Kijk jij met een glimlach naar je bedrijf? Zo ja: Wat maakt dat jij die glimlach hebt en hoe zou je die glimlach groter kunnen maken? Zo nee: Wanneer zou je wel met een glimlach naar je bedrijf kijken en hoe zou je daar wat aan kunnen doen?*